

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: «Проблеми безробіття населення в Україні»

Виконавець:

студент б6 групи факультету ЕУП

Мороз Михайло Олегович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Канд.екон.наук, доцент кафедри Е,Пта УБ

(науковий ступінь, вчене звання)

Доброва Наталя Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Україна перебуває в умовах нестабільної політичної ситуації, що яскраво відображається на економіці країни. Викликане веденням військових дій на сході України, разюче погіршення ситуації після 2014 року призвело до затяжної економічної кризи, що, в свою чергу, позначається у дисбалансі всіх макроекономічних показників. Наслідком дестабілізації є падіння виробництва, скорочення рівня життя населення, зниження інвестиційної діяльності, суттєве підвищення рівня інфляції та безробіття.

В умовах територіальної та політичної невизначеності, Україна зазнала значних втрат, в тому числі й демографічних. Втрати серед економічно активного населення і в той же час недостатнє використання трудового потенціалу країни на фоні політичної та економічної невизначеності (у формі безробіття) відображаються на економічній ситуації. А саме людський потенціал є одним з основних факторів стабільності економіки.

В зв'язку з цим, проблема безробіття в умовах дестабілізації країни в цілому, повинна стати однією з провідних проблем, які необхідно розв'язати для досягнення покращення економічної ситуації в умовах затяжної економічної кризи. Саме це створює необхідність більш детального теоретичного дослідження безробіття, його причин та визначення можливостей його подолання.

У ринковій економіці безробіття виступає як результат взаємодії між попитом на робочу силу та її пропозицією. У країнах з розвинутою економікою безробіття може стати, як правило, наслідком зростання виробництва і його структурної перебудови в результаті науково-технічного прогресу, скорочення виробництва якого-небудь товару внаслідок його не конкурентоспроможності, що веде до скорочення зайнятості населення. Українське безробіття принципово відрізняється за своїми передумовами від аналогічних явищ у країнах Заходу. Справа в тому, що в даний момент наша країна ще не вийшла з економічної кризи, яка протікає в усіх сферах суспільства. Ця ситуація зумовлена безліччю факторів – як економічних, так і соціальних і політичних. На тлі саме цієї кризи виник основний фактор, що сприяє виникненню і зростанню безробіття в країні – це вивільнення робочої сили на етапі загального спаду виробництва, що призвело до розпаду господарських зв'язків, закриття підприємств, значних скорочень централізованих інвестицій. Специфіка українського безробіття визначається також тим, що на відміну від країн з розвинутою економікою, з їх перевиробництвом товарів і обмеженістю ринку, в Україні немає непереборних перешкод для створення нових робочих місць для безробітних, адже ємність українського ринку для виробництва товарів та послуг далека від вичерпання.

При аналізі сучасного стану безробіття в умовах нестабільної економічної ситуації можна дійти висновку, що для розв'язання цієї проблеми потрібно вжити заходів, що не можуть обмежуватися тільки

сферою трудових відносин. Розробка дієвої економічної стратегії вимагає кардинального реформування внутрішніх макроекономічних механізмів, що залишаються дуже невиразними.

Питання регулювання зайнятості та безробіття знайшли відображення у працях вітчизняних та зарубіжних науковців С.І. Бандура, В.В. Близнюк, Д.П. Богині, І.К. Бондар, Е.М. Лібанової, Ю.М. Маршавіна, О.М. Мойсюра, Л.В. Транченко, А. Оукен, Ж.Б. Сей та ін. Проте, незважаючи на значний науковий доробок названих учених, та з огляду на динамічність процесів на ринку праці та специфіку розвитку українського ринку праці дана тема потребує постійного вивчення.

Мета дослідження полягає у розробці пропозицій та напрямів розв'язання проблеми безробіття на національному рівні в умовах кризи економіки України.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні аспекти безробіття населення в Україні;
- визначити основні причини та соціально-економічні наслідки безробіття в Україні;
- дослідити досвід подолання безробіття в розвинутих країнах;
- проаналізувати: стан ринку праці в Україні, динаміку показників безробіття;
- запропонувати напрями державного регулювання зайнятості населення;
- провести експертну оцінку та прогноз рівня зайнятості та безробіття в Україні.
- запропонувати оцінку проблем безробіття в Україні;
- обґрунтувати напрями зміни державної політики зайнятості;
- обґрунтувати заходи щодо стабілізації ринку праці.

Об'єкт дослідження – це процес безробіття та подолання кризових явищ на ринку праці.

Предмет дослідження – безробіття, особливості явища та його виникнення в умовах кризи.

Методи дослідження – застосовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні наукові методи: наукового пізнання, аналізу, синтезу, абстракції та узагальнення – для розкриття сутності категорій “безробіття” та “довготривале безробіття”; історичний та логічний – для ретроспективного аналізу розвитку наукової думки; аналізу, деталізації, класифікації та систематизації – при визначенні основних показників довготривалого безробіття; статистичного та порівняльного аналізу – під час проведення оцінки динаміки загальних показників функціонування ринку праці; математичного моделювання – при дослідженні впливу ряду факторів на рівень довготривалого безробіття та розрахунку прогнозних його значень; графічний – для наочного зображення статистичного матеріалу, підкріплення окремих теоретичних і практичних досліджень.

Інформаційна база дослідження складають закони України та інші нормативно-правові акти, статистичні дані щодо розвитку ринку праці

України, наукові статті, навчальні посібники та дисертації вітчизняних та зарубіжних вчених, а також статистичні дані безробіття по Україні.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (84 найменувань) та 21-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 142 сторінок. Основний зміст викладено на 75 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 37 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті:

1. Мороз М. Проблема безробіття населення в Україні/ матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції: Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхи вирішення. (Одеса, 14-15 вересня 2017 р.). – Одеса: Ротапринт, 2007. – С.40.

2. Мороз М. Шляхи подолання безробіття на території українського Причорномор'я/ Всеукраїнська науково-практична конференція: Трансформація економіки та права в умовах системних реформ України (Одеса, 27 жовтня 2017 р). - Одеса: ОТЕІ КНТЕУ, 2017. – С. 43.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти безробіття населення в Україні**» розглянуто сутність, види та показники оцінки безробіття, основні причини та соціально-економічні наслідки безробіття, основні причини та соціально-економічні наслідки безробіття.

У другому розділі «**Аналіз стану ринку праці в Україні**» проаналізовано і дано характеристику сучасного ринку праці, проведено аналіз динаміки показників безробіття, висунуті напрями державного регулювання зайнятості населення та проведена експертна оцінка та прогноз рівня зайнятості та безробіття

У третьому розділі «**Проблеми безробіття в Україні та шляхи їх вирішення**» досліджено проблеми безробіття, тенденції та перспективи розвитку ринку праці, проведено аналіз програми зайнятості населення на 2017-2020 роки, розроблено напрями зміни державної політики зайнятості та проведено обґрунтування заходів щодо стабілізації ринку праці.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Проблема безробіття – це проблема, яка потребує негайного вирішення і глибокого наукового аналізу та вироблення на цій основі практичних рекомендацій, які можуть використовуватися для розробки і реалізації ефективної соціально-економічної політики, направленої на забезпечення продуктивної зайнятості економічно активного населення

країни, зменшення рівня безробіття до мінімального соціально – допустимого рівня.

2. Аналіз безробіття за соціально-демографічними групами та видами економічної діяльності в Україні показує, що відбулося своєрідне оздоровлення ринку праці України, оскільки показники безробіття в 2017 році зменшилися порівняно з кризовим 2014 роком. Проте, велика кількість проблем і надалі залишилась невирішеною.

3. Побудована трендова модель має коефіцієнт достовірності (детермінації) – 0,5148. Це говорить про адекватність побудованого тренду та його середню достовірність, і свідчить, що у 2017 році рівень безробіття складе – 9,4%, 2018 році – 9,2% та 9,0% у 2019 році. Отриманні данні знаходяться як раз між прогнозами МВФ та ухваленого прогнозу КМУ. Побудована модель є найбільш достовірною та наближеною до реальності.

4. Запровадження таких нестандартних форм зайнятості, як лізинг персоналу, дистанційна зайнятість, аутстафінг та аутсорсинг персоналу, може стати реальною альтернативою безробіттю, оскільки вони відкривають безліч можливостей щодо планування гнучкого робочого дня, роботи за сумісництвом, використання запозиченої робочої сили, залучення кваліфікованих фахівців сторонньої організації тощо.

АНОТАЦІЯ

Мороз М. О. «Проблеми безробіття населення в Україні».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти безробіття, особливості явища та його виникнення в умовах кризи.

Проаналізовано тенденції та перспективи розвитку національного ринку праці.

Запропоновано заходи щодо стабілізації ринку праці в Україні.

Ключові слова: безробіття, зайнятість, економічно активне населення, ринок праці, програма зайнятості населення .

ANNOTATION

Moroz M. «Problems of unemployment in Ukraine».

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 076 "Entrepreneurship Trade and Stock Exchanges" under the program «Economics, Business Planning and Management». – Odessa National Economic University/ – Odessa, 2018.

The work deals with the theoretical aspects unemployment, peculiarities of the phenomenon and its occurrence in the conditions of the crisis.

Author analysis trends and prospects for the development of the national labor market.

Proposed measures to stabilize the labor market in Ukraine.

Keywords: unemployment, employment, economically active population, labor market, employment program.

